

GAZETA LWOWSKA.

Z. Do Arkami kosztuje w prenumeracie: Bez pocztu: — kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztu: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

C. k. ministerjum handlu zatwierdziło nowy wybór *Karola Kleina* prezydentem, a *Franciszka Wertheima* wiceprezydentem izby handlowej i przemysłowej w Wiedniu.

Część nieurzędowa.

Monarchia Austriacka.

(Kwestya szkolna.) Dalszy ciąg artykułu *Krakauer Zeitung*.

„Nie zaprzeczając zasadzie przez *Czas* bronionej, iż wykształcenie serca i rozwój najłatwiej w języku ojczystym osiągnąć się da, pozwolimy sobie jednak twierdzić, iż w szkołach galicyjskich przed rokiem 1848 pomimo, iż język niemiecki był wykładowym, świetnych rezultatów dostąpiono. Nie będziemy wspominali o wyborach egzaminach, jakie coroczne katalogi wykazują, o licznych promocjach na wydziale prawniczym, o zdolności urzędników i adwokatów galicyjskich, ponieważ to nie stoi w koniecznym związku z podniesieniem nauk, o które się w szkołach starano, lubo z drugiej strony zaprzeczać nie można, iż chociaż cząstka tej zasługi szkołom się należy, lecz zapytamy się *Czasu*, gdzie to nęzowie, którzy dziś już w dziejach literatury polskiej znakomite miejsce zajmują, jak Bielowski, Szajnocha, Fredro, Wincenty Pol, Ujejski, a następnie Antoniewicz, Suchecki, Łazowski, Witowski, Urbański i wielu innych a nareszcie i sam autor artykułów, któremu wykształcenia i zręcznego stylu odmówić nie można, naukowo się kształcili? W szkołach galicyjskich, które *Czas* tak wyrażnie potępił. I chociaż świetne talenta nie w szkołach sobie przyznawali, bo te tylko z wrodzonej siły powstać mogły, to jednak każdy przyzna, iż ciós, jaki im według *Czasu* na samym wstępie do szkół zadano, nie musiał być tak odurzającym, kiedy ci mężowie tak wysoko nad zwyczajny poziom wznieść się mogli. Ten sam *Czas* przyniósł w przeszłym roku wiadomość, iż we Francyi wielu z emigracyi polskiej przy ścisłem egzaminie przed bezstronną komisją nagrodami obdzieleni zostali, a przecież pobierali oni nauki nie w języku polskim, lecz w języku francuskim. Według *Czasu* więc każdy inny język europejski właściwy jest do udzielania w nim nauk uczniom polskim, krom języka niemieckiego, który w nich wszelki zaród kształcenia według *Czasu* przytłumia. *Czas* dziwi się niestałości hrabiego Stadion, gubernatora Galicyi, który z raz miał zamiar przyznania językowi polskiemu należącego mu prawa jako język wykładowy, później znów, gdy język ten za staraniem gubernatora Zaleskiego u ministra Doblhoffa prawa swoje uzyskał, znów go ze szkół wyrugował. Gubernator hr. Stadion był istotnie dla Galicyi, a szczególnie dla szkół galicyjskich bardzo przychylnym, objeżdżając Galicyę, zwiedził gimnazyja i inne szkoły i wszędzie kazał odbywać egzamina w języku polskim, w ogóle okazywał wiele sympatyj dla elementu polskiego. Czyż to wina, że Stadion stracił przywiązanie dla narodu, chociaż za szczęśliwą jego gwiazdę uważany był? któż przeciwko temu mężowi, którego dosłownie na rękach noszono, w gazetach najobelżywsze artykuły pisywał? któż go obraził w sposób najdotkliwszy? któż sympatyje jego dla kraju odplacił najczarniejszą niewdzięcznością? kogóż więc dziwić będzie, że hr. Stadion jako minister postanowił, naród ruski w Galicyi stawić w posiadanie najdroższego dobra jego, języka jego ojczystego. Nie reakcya, jak *Czas* mówi, która po katastrofie wiedeńskiej wszędzie górę wzięła, język polski wyparła ze szkół wschodniej Galicyi, lecz zachęcenia stronictwa agitacyi zwróciły uwagę rządu na szczerp ludu, który jej zawsze wierny pozostał.“

„W numerach IV. do VII. mowa jest o stosunkach szkolnych w Galicyi od roku 1848 do 1854. Tu autor wzmiankuje chęć w czytającą publiczność, iż o zaprowadzeniu języka polskiego jako wykładowego w zachodniej Galicyi nigdy na seryo nie myślano, gdyż wielu nauczycieli, nieznających języka polskiego, pozostali na swych posadach, a zatem wykładali w języku niemieckim ze szkoda języka polskiego. Ci co rzeczy nie znają, mogą temu wierzyć, autentyczne zaś źródła wykazują, iż ministerjum oświecenia w dwóch latach, to jest w roku 1850 i 1851 wszystkich nauczycieli w mowie będących gdzieindziej przeniosło, tak iż w końcu 1851 roku gimnazyja w Bochni, Rzeszowie i Nowym Sączu obsadzone zostały jedynie nauczycielami polski język znającymi. Jedyne wyjątki stanowi gimnazyum Tarnowskie, gdzie dyrektor Kleidosz do roku 1855 i nauczyciel a późniejszy dyrektor Petri do roku 1861 posady swe zajmowali.“

Zważywszy jednak, iż według rozporządzenia ministerjalnego z roku 1850, historia i geografia począwszy od klasy trzeciej i wyżej w języku niemieckim wykładane być miały, że dyrektor nie więcej jak 8 godzin tygodniowo wykładać jest obowiązany, tem

mniej może powstawać przeciwko pozostawieniu tych dwóch nauczycieli przy gimnazyum tarnowskim, iż Petri zdolny był do tłumaczenia się w języku polskim i często tak czynił zwykł. Zapytamy się zaś każdego, czy to pochwałać można, że *Czas* z powodu dwóch nauczycieli, którzy mu się nie podobali, jermiady wyprawia i cztery poważne o tem artykuły pisze, jak gdyby nieszczęście jakie na kraj spadło. Czy może *Czas* pragnął, żeby rząd wziął sobie za wzór radę dodaną w rzeczach szkolnych we Lwowie w roku 1848, która wydała dekreta oddalenia wszystkim profesorom uniwersytetu i nauczycielom, nie będącym Polakami! (D. c. n.)

Lwów, 27. lutego. (Uroczysty obchód rocznicy nadania konstytucyi.) W rocznicę nadanej przez Najjaśn. Pana konstytucyi odprawione zostało wczoraj przed południem w cerkwi parafialnej obrządku grecko-katolickiego uroczyste dziękczynne nabożeństwo. Sumę celebrował Najprzewielebniejszy Jmć. ksiądz Metropolita, Jego Excelencyja baron *Jachimowicz* w asystencyi liczne go duchowieństwa. Jego Excelencyja Namiestnik hr. *Mensdorff-Pouilly*, przelozeni władz cywilnych i wojskowych, reprezentanci mieszczaństwa i liczne grono pobożnych obecni byli na nabożeństwie.

Z tego samego powodu odbyło się wczoraj po południu w nowej bożnicy izraelskiej uroczyste nabożeństwo, na którym również obecny był Jego Excelencyja Namiestnik i wyżsi urzędnicy. Bożnica przepelniona była pobożnymi.

Wiedeń, 25. lutego. (Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — *Presse o nowej broszurze polskiej.*) Arcyksiążę *Ludwik Wiktor* nieodjechał jeszcze, jak było postanowionem do Salzburga; podróż jego została odłożona aż na czas po wielkanocny, ponieważ będzie brał osobiście udział w karuzeli i przeto bywał musi na próbach. — Słychać też znów, że Arcyksiężna *Ferdynand Maxymilian* i Arcyksiężna *Charlotte* nie pojedą na uroczystość zaślubin Księcia Walii do Londynu.

Na czas pobytu ministra stanu w Pradze objął minister *Lasser* zarząd spraw ministerstwa stanu.

Flm. *Benedek* przyjedzie za kilka dni do Wiednia, by zdać Jego Mości Cesarzowi sprawę o przeprowadzeniu redukcji armii.

W Paryżu wyszła temi dniami nowa broszura pod tytułem: „Rosyjskie reformy w Polsce i Austrii w r. 1862“, w której autor (prawdopodobnie Polak) wzywa Austrię, ażeby podjęła sprawę Polski i restauracyę tego państwa popierała ile możności swoją potęgą. Dziennik wiedeński *Presse*, oceniając tę broszurę w dłuższym artykule, powiada co do powyższego zadania autora, że „byłaby to awanturnicza polityka rozegnionej fantazyi, nie zaś krok odpowiedni danym stosunkom.“ „Austrii mówi dalej *Presse* — niema ani powołania, ani w teraźniejszej chwili środków po temu, by się nieszczęść w wypadki polityczne tak, jak to autor myśli. Polityczne, a mianowicie katolickie względy, do których odwołuje się autor na rzecz Polski, i energicznego działania Austrii w jej sprawie, nie pozostaną pewno bez wpływu na stanowisko Austrii w obec tych smutnych wypadków, ale do odgrywania roli rycerza narodowości, nie może Austrii nigdy czuć się powołaną już ze względu na siebie samą. Trzeba przyznać, że gabinet wiedeński wzbraniał się wstąpić w ślady Prus i odparł pokusę do zawarcia konwencyi wojskowej, takiej jak prusko-rosyjska. Całe dotychczasowe postępowanie Austrii w obec wypadków w państwie sąsiednim, przemawia dość głośno, ale iść dalej, do tego nie ma dzisiaj żadnego powodu.“ Natomiast zaleca *Presse* rządowi, ażeby przeciw takim naruszeniom granicy, jak w Ulanowie, występował z całą energią. Polityka Gorczakowa nie ma prawa do żadnego względu i pobłażania ze strony Austrii. „Nie wiemy — tak kończy *Presse* — co rząd nasz uczynił już lub zamierza uczynić w tej sprawie naruszenia granicy; ale po wszystkich tych dyplomatycznych i innych grubiaństwach, jakich w ciągu lat doznaliśmy od Rosji, byłaby to sposobność do odwetu, od której stosowniejsza nie łatwo nadarzyłaby się mogła.“

Anglia.

(Posiedzenie izby wyższej parlamentu z dnia 21. lutego.)

Na interpelacyę *Ellenborougha* względem wypadków w Polsce i konwencyi prusko-rosyjskiej odpowiedział *Earl Russell*, że przedewszystkiem chciałby on ile możności uniknąć wyrażenia swojego zdania o wypadkach w Polsce. Sprawozdanie konzula jeneralnego w Warszawie nie może przedłożyć bez narazenia jego sytuacji. Teraźniejszy wybuch nie był tak nagłym i niespodziewanym wypadkiem jako *Ellenborough* nadmienił. Można sobie przypomnieć, że w przeszłym roku odbyło się w Warszawie wiele wielkich demonstracyj religijno-patryotycznych. Łatwo było przewidzieć, że to skończy się koncesyami Cara, lub gwałtownym wybuchem. W Polsce są trzy klasy ludu: arystokracya ziemska, miejska klasa średnia i włościaństwo. Arystokracya ziemska była niechętna do wszelkiego wybuchu gwałtownego, ale postanowiła zażalenia swoje

i zyczenia przedłożyć koronie. Żądała więc rządu konstytucyjnego, prawa reprezentacji, i światłej administracji złożonej przeważnie z Polaków, sprzyjającej religii i językowi krajowemu. „Co do tych ostatnich punktów, życzenia zgadzały się z zamiarami Cesarza.“ Wbrew dążnościom swoich poprzedników Alexander II. sprzyjał narodowemu rozwojowi Polski, i trzymał się bardzo światłych maksym rządzenia. Aristokracja ziemską sądziła więc, że postępuje w duchu Aleksandra i jego brata Konstantego, układając adres, w którym żądała wcielenia kilku prowincyj oderwanych od r. 1772, i rządu konstytucyjnego. Te życzenia były podobne do zapowiedzianych przez Aleksandra I. i nie sprzeciwiały się wcale ogólnym postanowieniom traktatów wiedeńskich, na które wpłynął tak bardzo. Lecz gdy ten adres podpisany przez 200 przeszło właścicieli ziemskich, doręczony został, uznano jego stronników poniekąd za zbrodniarzy stanu, a doręczycielowi tegoż hrabiemu Zamojskiemu oznajmiono, że jego dłuższy pobyt w Polsce, zagraża bezpieczeństwu kraju. Opuścił ojczyznę, i przybył do Anglii. Tak rozbiły się usiłowania arystokracji polskiej połączyć swoje narodowe usiłowanie z lojalnością względem dynastji rosyjskiej. Średnia klasa ze swojej strony, powątpiewając o wszelkiem ulepszeniu administracji, potwórzyła szczególnie w Warszawie stowarzyszenia tajne, których zamiary graniczyły z ostatecznością. Działo się, że Cesarz z jednej strony, kazał śledzić te stowarzyszenia, ścigał je sądowno i karał z całą surowością, z drugiej zaś strony występował z projektami, ulepszenia administracji, aby okazać, że szczęście narodu polskiego może pochodzić tylko od rządu rosyjskiego. Ale nieszczęściem za doradą margrabiego Wielopolskiego rząd rosyjski powziął także inne postanowienie. Rozpoczęta konskrypcya popchnęła lud do rozpacz. Rząd rosyjski pominał swoje własne postanowienia z r. 1859. Przeniósł konskrypcję z prowincyi do miast. Listy konskrypcyjne stały się politycznymi listami preskrypcyjnymi. Członkowie stowarzyszeń tajnych popadli w rozpacz. Zamiast być żołnierzami i życie swoje w dalekich krajach narażać dla widoków rosyjskich, woleli oni przelać ostatnią kroplę krwi za Polskę. Nie należący do stowarzyszeń tajnych, bojąc się podejrzania, uciekli i przyłączyli się do powstania. Żaden minister rosyjski nie ośmielił się usprawiedliwiać tę konskrypcję. W rozmowie z posłem rosyjskim tudzież w piśmie do naszego posła w Petersburgu nie zdołałem wstrzymać się od wynurzenia, że to był krok najniecierpielniejszy i najniesprawiedliwszy.

Co do konwencji prusko-rosyjskiej rozmawiałem z posłami rosyjskim i pruskim. Nie udzielili mi odpisu konwencji, i objaśnili mi tylko w ogólności co do tego przedmiotu. Poseł rosyjski oświadczył mi dzisiaj, że na mocy konwencji, Prusy nie będą zajmowały się przytłumianiem powstania w Polsce. Jednakowoż Prusy nie pozostaną neutralne. Wojska rosyjskie schroniwszy się na terytorjum pruskie będą mogły zatrzymać broń, a nawet ścigać powstańców polskich na temże terytorjum i gdzie się da, łapać. Co do Austrii, poseł austriacki udzielił mi depezę, wyjaśniając, jakiej polityki ma się trzymać jego rząd. Rząd austriacki oświadcza, że nie będzie wdawał się w powstanie polskie, ale sumiennie dopełni zobowiązań swoich względem Rosyi. Nie przepuści broni i amunicji przez granicę, i powstańcom uzbrojonym nie pozwoli z Austrii wpaść do rosyjskich prowincyj. Zresztą nie będzie przedsiębrał żadnych środków. Rząd cesarski oświadcza w imieniu Cesarza, że Galicyanie zatrzymają wszystkie swoje dotychczasowe przywileje, i że liczba wojska w Galicyi nie będzie pomnożona, słowem, że zaufanie w wierność ludu jest zupełne. Zwróciłem uwagę posła pruskiego, mówił dalej Earl Russel, że rząd pruski przez uczestnictwo w stłumieniu powstania uczynił się poniekąd odpowiedzialnym za konskrypcję. Udzielać rady byłoby zresztą nie stosownem. Trzeba wyczekiwać, aż insurekcya przybierze rozmiary powstania narodowego.

— Piszą z Londynu do *Jen. Koresp.*: „Nasz rząd zaczyna teraz zwracać pilną uwagę na politykę Rosyi względem Chin. Wiadomo tu z pewnością, że między Rosją a Chinami zawartą została konwencya, na mocy której Rosya zobowiązała się dostawić Chinom do ich rozporządzenia 12 okrętów wojennych i korpus 7 do 8000 ludzi. Ten korpus ma najprzód zająć Nanking, i postępując wzdłuż wielkiego kanału, oddać w ręce prawego rządu miasta Sontschu i Hong-Tschu. Zapewniają, że za tę pomoc Chiną mają odstąpić Rosyi grupę wysp Tschusan. Jeżeli się to potwierdzi, mogłoby przyjść do zajść między Anglią a Rosją, ponieważ Anglia nigdy nie pozwoliła, aby klucz do handlu z Chinami miał przejść w ręce Rosyi. Tschusan jest to miejsce bardzo ważne pod względem strategicznym; Anglia gotowa więc będzie wszystko poświęcić, aby rzeczona grupa wysp nie przyszła w posiadanie Rosyi.

Królestwo Polskie.

(*Wypadki powstania.*) *Krakauer - Ztg.* z 25. b. m. donosi: Od wczoraj od godz. 2. po południu, jest jak nam donoszą, bezpośrednia komunikacja telegraficzna między Krakowem i Warszawą znowu przywrócona. — Z *Wojszniku* na Szląsku pruskim otrzymaniśmy korespondencję z 22. b. m., która utrzymuje, że wiadomość podana w różnych dziennikach o zniesieniu wracających z Prus do Częstochowy wojsk rosyjskich przez korpus powstańców polskich, jest zupełnie fałszywa. Przeciwnie miały przybyć te wojska bez przeszkody do Częstochowy, gdzie dotąd jeszcze zostają. — Rosyjska granica naprzeciw komory austriackiej Modlenicy jest, jak

nam donoszą, bez wszelkiej załogi wojskowej. Rosyjscy urzędnicy celni w Szycach urzędują przeto tylko we dnie, udając się tam dwa razy dziennie z Modlenicy, gdzie tymczasowo mieszkają. Donoszone z tej okolicy Królestwa rabunki ludu wiejskiego ustały już. — Jak tu słychać, miał Langiewicz przybyć już do *Jędrzejowa* w przechodzie z Kiele do Miechowa. Jego zamiarem ma być, zająć drogę Rosyanom idącym z Miechowa, i odebrać im 180 pojmanych powstańców, których, jak zapewniają, świeżo pojмали i z sobą prowadzą. Zdaje się, że Langiewicz powziął plan, zebrać rozproszonych w województwie oddziały powstańców; na wszelki sposób musi on uważać to za rzecz bardzo ważną, gdyż inaczej nie udawalby się na pozycję bez zaprzeczenia nader niebezpieczną.

Jen. Kor. austr. piszą od granicy polskiej pod dn. 23. b. m.: „Cesarsko rosyjska komora Michałowice rozpoczęła już 21. b. m. swoje urzędowanie, ale kasa celna pozostała jeszcze tymczasowo na austr. komorze w Węgrzcu, dokąd także na prośbę ces. rosyjskiego dyrektora celnego odwożą wszystkie wpływające pieniądze. Rosyjska straż graniczna zajęła na powrót swoje dawne stanowisko w Michałowicach. — Na warszawskiej kolei żelaznej między Piotrkowem i Gorzkowicami został znowu spalony most jeden, przezco przerwana jest komunikacja. — Świadek nacożny, który był 20go b. m. w Sandomierzu, zastał tam zupełną spokojność; orły rosyjskie były znowu na wszystkich budynkach urzędowych umieszczone, a z chłopami, którzy za rabowanie i niszczenie własności obywatelskich aresztowani zostali, prowadził śledztwo urząd powiatowy. Świadek ten widział także kopię rozkazu rosyjskiego generała Uszakowa, który pod karą rozstrzelania zabrania żołnierzom rabunku i zniewazania ranionych. — Ciekawą też jest wiadomość, że przed atakiem powstańców na Miechów wzywali Rosyanie żydów tamtejszych, ażeby oddalili się z miasta ze swoim mieniem, ponieważ Rosyanie nie upatrują w nich powstańców i nie chcą im żadnej krzywdy wyrządzać. (Wiadomość ta jest o tyle wątpliwą, że jak wiadomo z pewnością, nie ma wcale żydów w Miechowie. Przep. Red.)

Gazeta wiedeńska z 24. b. m. pisze: „Ostatnie wiadomości o wypadkach w Królestwie są krótkie, ale jak się zdaje, ważne. Mierosławski rozpoczął zaraz po wydaniu swej proklamacyi dowództwo swoje kłęską i Olkusz, który uważano dotąd za jedno z głównych ognisk powstania, opuścili powstańcy. W ogóle mieli oni ustąpić z całej części województwa, obsadzonej dawniej przez nich, między Częstochową, Olkuszem i pruską granicą wzdłuż Granicy, Modrzejowa i Sosnowic; także w Dąbrowicy, gdzie mieli obóz, nie ma już powstańców podług najnowszych wiadomości. Maja oni być zniechęceni zimnem, i wielu młodych ludzi w ich szeregach nie może podolać trudom. Dokąd udali się powstańcy, którzy dotąd nie złożyli broni, o tem nie ma dotąd pewnych wiadomości; zapewne będą się zbierali znowu tu i ówdzie w mniejsze oddziały, przeciw którym działać będą potem ruchome kolumny rosyjskie. Zdaje się, że tak zwana „biała partya“ usunęła się już zupełnie od powstania, i manifest jej pod tytułem: „Głos polskiego patrioty“ wzywa otwarcie do złożenia broni. W Petersburgu zdają się nie wątpić o rychłym ukończeniu powstania. Oficerów odchodzących do Polski drugiej dywizji gwardyi, którzy dla nagłego pochodu nie mogą uporządkować swoich spraw familijnych, miał Cesarz uspakajać temi słowy: że niepotrzeba nadzwyczajnych środków, gdyż do wiosny skończy się wszystko. — *Patrie* donosi, że pruska policya uwięziła znowu kilka osób jadących do Polski, nazywa więc to postępowanie targnięciem się na prawa narodów i spodziewa się zawsze jeszcze, że co do wspomnianych dawniej trzech podróźnych, których Prusy miały wydać Rosyi, nastąpi ze strony Prus zaprzeczenie tego ciężkiego zarzutu.

Kronika.

Z Krakowa donosi „*Krak. Ztg.*“ z 25go b. m.: Wczoraj po południu przyniósł chłop z Królestwa Polskiego na tutejszy targ na sprzedaż rzeczy, w których inny sprzedawcy poznali artykuły zrabowane w tamtejszych dworach szlacheckich. Powstało ztąd zbiegowisko tak, że musiała wdać się w to policya, by ochronić tego chłopca od doraźnego sądu pospólstwa, jednak uwięziła winowajcę, by go oddać przynależnemu sądowi.

(Nowa kolej.) *Dziennik Powsz.* donosi: Słychać, iż zatwierdzoną została linia drogi żelaznej z Odessy przez Tyraspol do miasteczka Parkany, za pośrednictwem której Dniestr połączony będzie z morzem Czarnem. — Droga ta, jak mówią, ma być prowadzona kosztem skarbu, albo przynajmniej za współdziałaniem administracji miejscowej.

(Kluby w Odessie.) Do liczby czterech klubów już istniejących w Odessie, ma przybyć wkrótce nowy, a mianowicie żydowski. Starania o wyjednanie stosownego zezwolenia już rozpoczęto.

(Produkcya wina we Francyi.) *Dzienniki francuskie* podają następujące szczegóły o produkcji wina we Francyi: Winnice zajmują 2 miliony hektarów (około 3,000,000 morgów pol.), z których na przestrzeni 800,000 hektarów (około 900,000 morgów pol.) założono je dopiero w ostatnich latach. Średnia produkcya wynosi 40 milionów hektolitrow (1000,000,000 garcy) wartości na miejscu 500 milionów fr. (przeszło 833 milion. złp.), z tej ilości dwudziestą część, to jest 2 miliony hektolitrow (50,000,000 garcy) wyprowadza się za granicę. Wartość beczek wyrabianych corocznie na wino obliczają na 80 mil. fr., a kosztu transportu morzem, kanałami, kolejami żelaznymi lub wozami wynoszą 30 mil. fr. Dochód z akcyzy pobierany na korzyść gmin obliczają na 80 mil. fr., a podatek od trunków przynosi skarbowi przeszło 150 mil. fr. W ogóle

ogólny ruch wywołany produkcją wina we Francji przenosi 1½ miliarda fr. Najwięcej wydają departamenty: Meurthy średnio po 56 hektol. 85 litrów z hektara, Mozelli 54 hektolitr 14 litr., Wogezów 47 hektol. 53 litr., Ardenów 45 hektol. 60 litr., i Wyższego Renu 34 hektol. 80 litrów.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Zółkiew, 19. lutego. W pierwszej połowie miesiąca lutego były na targach następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów:

	Miejsca targu:					
	Belz	Kryśynopol	Kulików	Magierów	Sokal	Zółkiew
	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.
	waluty austriackiej					
Mec pszenicy . . .	3 30	3 50	3 20	3 20	3 12	3 50
„ zyta . . .	1 50	1 50	1 80	1 80	1 72	2 .
„ jęczmienia . . .	1 40	1 40	1 40	1 60	1 35	1 60
„ owsa . . .	1 20	1 20	1 40	1 30	1 44	1 40
„ hreczki . . .	2 50	2 20	2 .	1 50	2 .	2 20
„ kukurudzy . . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .
„ ziemniaków . . .	. 80	. 80	. 80	. 60	. 82	1 .
Cetnar siana . . .	1 60	1 60	1 20	1 20	1 72	1 70
„ węgny . . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .
„ nasienia koniczu . . .	. . .	. . .	. . .	28 .	. . .	. . .
Sag drzewa twardego . . .	7 .	5 50	8 .	4 50	5 50	9 .
„ „ miękkiego . . .	6 .	4 .	6 50	3 20	4 75	6 40
Funt mięsa wołowego . . .	. 12	. 11	. 14	. 12	. 14	. 15
Mas okowity . . .	. 32	. 32	. 54	. 40	. 36	. 48

Ostatnie wiadomości.

Lwów, 27. lutego. Jedna z litografowanych korespondencji wiedeńskich donosiła, że rząd austriacki z powodu naruszenia granicy przez oddział Kozaków pod Ulanowem, wyprawił energiczną notę do Petersburga. *Jen. Kor. austr.* powiada jednakże, że wiadomość ta jest mylna. Wypadek ten nie był tak ważnym, by miał być zaraz traktowanym jako kwestya międzynarodowa, i dość będzie zapewne, by rząd rosyjski dowiedział się o tym postępku, którego pewnie nie pochwali. — Co do podanej wczoraj w depeszy telegraficznej odpowiedzi *Inwalida ruskiego* przeciw *Jen. Kor.* z powoływaniem się na wypadki w Lombardji w r. 1859, oświadcza *Jen. Kor.* z 25go b. m., że podania *Inwalida* w tym względzie są prosto *kłamstwem*, i powiada: „Jeden szczególnie wypadek rozstrzelania kilku przekonanych o szpiegostwo i z bronią w ręku pojmanyh malkontentów, a podobne wypadki zdarzają się przecież w każdej wojnie, nie można porównywać z mordami, jakie w oczach oficerów popełniają żołnierze rosyjscy na bezbronnych jeńcach, ranionych, kobietach i dzieciach. Wiadomo jednak z drugiej strony, że hr. Gyulai ulaskawił zupełnie pewnego przez sąd wojenny na śmierć skazanego Piemontana, a historia świadczy najlepiej, z jakim pobłażaniem i łagodnością postępował feldmarszałek Radetzky z powstańcami włoskimi. W historii Austrii i jej armii można — i to nich sobie zapisze kulawy *Inwalid* — sięgnąć jak najdalej, a nie znajduje się w niej ani jedna karta, na której byłby zapisany taki fakt charakterystyczny, jak w najnowszej historii Polski, mianowicie, by komendant wojska raczej wolał odebrać sobie życie, niż stać się wykonawcą barbarzyństwa, które potępiła już Europa.“

Z **Berlina** donoszą *Jen. Kor.*: „Kiedy dziennik frankfurcki był w stanie ogłosić okólną depeszę pana Bismarka z 24. stycznia r. b. w której w bezprzykładny sposób podana jest poufna rozmowa z hrabią Karolą, musimy przecież wspomnieć o fakcie, który *znajomość prawdy* tego męża stanu w ogóle może przecież podać poniekąd w wątpliwość. Pan Bismark oświadczył 18. lutego w pruskiej izbie deputowanych, że depesza w *Czasie* podług zasięgniętych przez niego wiadomości jest *falszypa*. Jestto przejęta przez powstańców depesza do rosyjskiego posła w Berlinie pana Oubriła. Z bolem serca musimy powiedzieć, że podług wiadomości, których my zasięgnęliśmy, że ogłoszone w *Czasie*, przejęte depesze pana Tęgoborskiego do panów Budberga i Oubriła w Paryżu i Berlinie są zupełnie *autentyczne*, wyjąwszy może jakie pomyłki w tłumaczeniu.“

O wypadkach w **Królestwie Polskim** możemy przytoczyć dziś następujące wiadomości:

Urządowy *Dziennik powszechny* z 24. b. m. donosi: Oddział składający się z dwóch kompanij piechoty, szwadronu kawalerji i dwóch dział, pod dowództwem podpułkownika Rymskiego, opuściwszy Krasnostaw 8. (20.) lutego, atakował 10. (22.) kolo Żalina i Świerzego bandę 500 ludzi i zupełnie ją rozprószył. Buntownikom zabito 150 ludzi i 36 ujęto, a pomiędzy nimi dowódcę tej bandy. Wojsku zabito 1 żołnierza i 3 raniono.

Jen. Kor. podaje następujący wyjątek z listu **od granicy polskiej** z dodatkiem, że pochodzi od osoby ze wszech miar wiarygodnej: „Austria pomimo ścisłego pilnowania granicy, co nie mało tamuje powstanie, zjednała sobie powszechną przychylność przez

swoje ludzkie postępowanie, i objawiają się zyczenia, które charakteryzują naród, czas i stosunki, ale o tem nie łatwo zapuszczać się w dyskusję. O kilka mil tylko oddaleni od Miechowa wiemy dokładnie, jak żołnierze rosyjscy zachowali się w tem mieście. Opowiadania świadków naocznych, a są to po większej części włościanie, którzy nie trudnią się tendencyjnymi kłamstwami, wprawiają w osłupienie. Miechów, dziś stos gruzów, był niemal tak wielki jak Bochnia. Żołnierze podpalili go z umysłu. Ludność płci męskiej, kto tylko uciec nie zdołał, została wymordowana prawie bez wyjątku. Mnóstwo kobiet i dzieci, które z płonących domów wybiegły na ulice, wrzucono w płomienie, lub mordowano dla igraszki. Wszystkich tych okrucieństw dopuszczano się na ludność bezbronnej, która w walce żadnego nie miała udziału. Aby zaś cały świat mógł się dowiedzieć, jak dalece Rosyanie szanują religię katolicką, przemilczeć nie możemy, że ile tylko mogą drażnią Polaków z tej ich najsłabszej strony; z kościoła zrobili stajnię, kielichy i monstranę sprzedawali żydom. Nie masz w tem najmniejszej przesady; fakta wspomniane potwierdzają wszystkie sprawozdania.

Stały korespondent powyższego dziennika pisze: Papiery nacelnika powstańców Kurowskiego, które wpadły w ręce wojska rosyjskiego zdają się mieć wielką wartość dla rządu rosyjskiego; zresztą utworzono w Miechowie osobną komisję do ich zbadania. Te papiery mają zawierać bardzo obszerne szczegóły względem powstania mianowicie dokładny spis powstańców, którzy znajdowali się w Ojcowie, szczegółowy wykaz ofiar w pieniądzech, koniach, broni i innych przedmiotach wojskowych, powiększej części z wyszczególnieniem dawców. Między temi papierami znajduje się także znaczna część korespondencji Kurowskiego z pojed. uczniami komitetami rewolucyjnymi.

Gazeta wiedeńska podaje następujące wiadomości:

Względem wspomnianego ośm godzin trwającego obsadzenia rosyjskiego miasta Dobrzyńa wojskiem pruskim, piszą z Torunia do *Bank und Handels Ztg.*: „Wojska pruskie stojące w naszym sąsiednim miasteczku Gollubin, zbudzone zostały alarmem w nocy z 18. na 19. lutego, ponieważ pograniczne polsko-rosyjskie miasteczko Dobrzyń, oddzielone tylko rzeką Drwica, miało być przez powstańców napadnięte. Około 150 żołnierzy pruskich przekroczyło granicę, ci w nocy około godziny 1. obsadzili Dobrzyń, i wraz z wojskiem rosyjskiem szukali powstańców w przyległym lasku. Gdy tychże nie znaleziono, żołnierze pruscy po 8 godzinach powrócili do Prus.“

Z Prus zachodnich donoszą do *Gaz. wied.*, że na granicy pojawiają się znów małe oddziały powstańców, w skutek czego okolicę Staszowa wojska pruskie obsadziły na nowo. Dn. 19. b. m. zapowiedziano w Toruniu przechód wojsk rosyjskich. Dworzec kolei w Eydkunach jest obsadzony tylko przez żołnierzy granicznych, a kolej Petersbursko - Warszawską nadsiadają ciągle świeże wojska do Warszawy.

Nakoniec zawiera jeszcze *Gazeta wiedeńska* następujący telegram:

Warszawa, 24. lutego. Banda powstańców w sile 150 ludzi ukryta w lesie w pobliżu Białej w gubernii lubelskiej, zaatakowała strzałami ze strzelb przechodzący oddział wojska. Powstańcy zostali pobici na głowę; 20 ich zginęło, a wielu było rannych. Pomiedzy poległymi znajduje się także Szaniawski, dowódca powstańców w powiecie Białej.

Giornale di Verona z d. 24. b. m. donosi z Turynu, że minister wojny w porozumieniu z ministrem skarbu zamierza proponować izbie deputowanych zmniejszenie wojska sardyńskiego o 40.000 ludzi; propozycja ta przez cztery piąte części izby deputowanych, to jest przez całą prawicę i obadwa centra wspierana być ma.

W izbie niższej parlamentu angielskiego p. Layard odpowiedział na interpelację Bowycera, iż zażądano wydania z wyspy Malty zwykłych zbrodniarzy, lecz nie politycznych przestępców. Na interpelację Hoopwooda lord Palmerston oświadczył, iż propozycje francuskie względem medycacji w Ameryce złożone być nie mogą.

Z Nowego Jorku są wiadomości z d. 14. lutego, według których rząd unii, odpowiadając na propozycje medycacji francuskiej oświadczył, iż na żadne wdanie się zagranicą w wewnętrzne sprawy amerykańskie zezwolić nie może. Burnside pomaszzerował z 31.000 ludźmi armii Potomaku do Suffolku w Wirginii.

Ciało prawodawcze państwa Jersey wniosło, ażeby gwoli negocjacji pokojowych wysłać komisarzy do Richmondu. Legislatura państwa Illinois przyjęła wniosek odnoszący się do zawarcia pokoju.

Najświeższa poczta.

Kraków, 25. lutego. Dzisiejsza *Krak. Ztg.* zaprzecza doniesieniu, że z Prus do Częstochowy zmierzająca załoga Sosnowic przez Polaków zniesiona została.

Kraków, 25. lutego. Podróżni opowiadają, że Rosyanie stoją pod Siewierzem, a Langiewicz ciągnie na nich w zamiarze opanować zachodnią część Polski i kolej żelazną. Powstańcy poczęli przerywać, poczęli przez zatrzymywanie pociągów tamują komunikację na kolei. Według *Czasu* Langiewicz był już d. 20go w Chęcinach poniżej Kielc, i posuwa się dalej w kierunku niewiadomym.

Telegram Gazety Lwowskiej.

Wiedeń, 26. lutego. Dzisiaj ochodzone w stolicy rocznicę konstytucji w uroczysty sposób. Było nabożeństwo w kościele św.

